FAKTON ENERGY

Fakton Energy B.V.
World Trade Center
22ste etage
Beursplein 37
3011 AA Rotterdam

Postbus 30188
3001 DD Rotterdam

+31 10 300 6000

info@fakton.com
www.fakton.com

NATIONALE WARMTEBIJDRAGE

Datum 21 oktober 2026
Door Bram Borst en Roy Hendriks

Een landelijk maximum op het vastrecht maakt collectieve warmte betaalbaar voor €2 tot €3 per maand

Het vastrecht daalt van €828 naar €548, en alle huishoudens dragen samen het verschil.

De maximale vaste warmtekosten zijn in 2026 opgelopen tot €828 per jaar, inclusief meting. Voor komend jaar zal dat nog verder stijgen. Voor veel huishoudens is dat een reden om niet aan te sluiten, terwijl dit het moment is om de collectieve warmtetransitie te versnellen. Onder kostengebaseerde tarieven wordt het erger: zonder extra maatregelen gaat ongeveer de helft van de warmteklanten meer betalen.

Wij stellen een landelijk maximum voor van €548 per jaar. Dat is wat een gasklant betaalt voor net, levering en meter, plus de kosten van de afleverset. Alle huishoudens dragen via de energiebelasting bij aan het verschil tussen het plafond en de efficiënte vaste kosten van elk warmtenet. Voor de landelijke raming rekenen we met circa €280 per aangesloten huishouden per jaar, het verschil tussen het huidige maximum en het voorgestelde plafond. Bij stroom en gas delen alle aansluitingen ook samen de kosten van het net.

De structurele bijdrage kost €2 tot €3 per huishouden per maand. Bij 30.000 nieuwe aansluitingen per jaar betalen huishoudens in totaal circa €4,90 tot €5,70 per maand, inclusief de tijdelijke bijdrage van €10.000 per nieuwe aansluiting. Een huishouden dat nu het maximale vaste bedrag betaalt, ziet zijn vaste warmtekosten met circa €280 per jaar dalen. De heffing financiert beide bijdragen.

1. Het vastrecht houdt aansluitingen tegen, en kostengebaseerde tarieven maken dat erger

In 2026 stegen de maximale vaste kosten met 9% naar €827,90 per jaar. [2] Voor een huishouden dat overweegt aan te sluiten, is dat het eerste en meest zichtbare getal. In onze TCO-berekeningen voor

warmteprojecten zien we steeds hetzelfde: een gemiddelde woning heeft 25–30% korting op het vaste deel nodig om ongeveer gelijk uit te komen met de huidige situatie.

Het maximale vaste bedrag is gebaseerd op de kosten van een cv-ketel (€459 per jaar), die een warmteklant niet meer in huis heeft. In de praktijk gaat dat geld naar de warmtebron en het net. Deze gasreferentie blijft minimaal tot 2030 gelden.

In fase 2 van de Wcw verdwijnt de gasreferentie als plafond en betaalt elke klant de kosten van zijn eigen net. ACM-economen Wittrock en Adriaansen laten zien wat dat betekent [5]:

- Het integrale tarief van het duurste net is vijf keer zo hoog als dat van het goedkoopste.
- Het aandeel vaste kosten varieert van ongeveer 20% tot 80%, circa €200 tot bijna €2.000 per jaar.
- Zonder flankerend beleid gaat ongeveer de helft van de warmteklanten meer betalen dan nu. De duurste 10% gaat gemiddeld 71% meer betalen, ruim €740 per jaar.

Zelfs in het gunstigste scenario van de ACM-economen krijgt nog 23% van de klanten een stijging. Een landelijk maximum voor het vaste deel, gefinancierd uit een brede bijdrage, is eenvoudiger dan tariefplafonds, verevening en compensatie per net.

De Verkenning Warmtebedrijven noemt betaalbaarheid voor huishoudens als voorwaarde voor uitbreiding van warmtenetten. [1] De ambitie om rond 2035 500.000 extra woningen aan te sluiten wordt alleen gehaald als ook de bestaande warmtebedrijven weer gaan investeren en uitbreiden. Zonder uitbreiding van warmtenetten zullen meer huishoudens elektrisch of hybride verwarmen. Dat kan de piekbelasting op het elektriciteitsnet verhogen. Volgens het PBL hebben warmtenetten met een MT/HT-bron voor circa 2,3 miljoen aansluitingen de laagste nationale kosten. Voor 1,2 miljoen daarvan is het kostenverschil met een andere warmteoptie kleiner dan 20%. Daar kan het vastrecht meewegen in de keuze van huishoudens voor collectieve warmte. [11]

2. €548 aan vaste warmtekosten op basis van de gaskosten en de afleverset

Een warmteklant hoort voor de vaste delen van zijn energierekening ongeveer hetzelfde te betalen als een gasklant. Daarom nemen we de vaste kosten voor netbeheer, levering en meting van gas en tellen daar de afleverset bij op. [2][3]

Component	2026	Rol in de vergelijking
Netbeheer en vaste levering gas	€335,42	Referentie voor vaste kosten van net en levering
Meettarief	€33,73	Wordt warmtemeting
Kapitaal- en onderhoudskosten cv-ketel	€458,75	Gasreferentie voor de warmtevoorziening
Huidig maximum vaste warmtekosten inclusief meting	**€827,90**	**Gebaseerd op gasreferentie (NMDA)**
Afleverset warmte (maximumtarief)	€178,51	Individuele installatie bij de warmteklant
Voorgesteld maximum vaste warmtekosten inclusief meting en afleverset	**€547,66**	**Vaste kosten gasreferentie + afleverset**
Vastrechtbijdrage	**€280,24**	**Indicatieve financieringsbehoefte via de nationale warmtebijdrage**

Het verschil met het huidige maximum is circa €280 per jaar. Dat is een rekenkundige maatstaf voor de vastrechtbijdrage, geen vaststelling van de werkelijke kosten van een warmtenet. De kosten voor bron, transport en distributie verdwijnen niet. Een deel daarvan verdelen we breder, omdat collectieve warmte ook kosten elders in het energiesysteem voorkomt.

Onder kostengebaseerde tarieven wordt €548 een landelijk maximum voor wat de klant vast betaalt. De door ons voorgestelde bijdrage dekt dan per warmtenet het verschil tussen de efficiënte vaste kosten, zoals de ACM die vaststelt, en dat maximum. Dat is nul voor goedkope netten en voor dure netten mogelijk een veelvoud van €280. Voor de landelijke doorrekening hanteren we €280 per aansluiting per jaar als uitgangspunt.

3. De bijdrage dekt twee posten: €280 per aansluiting per jaar en tijdelijk de onrendabele top

A. Vastrechtbijdrage: structureel, jaarlijks, voor alle klanten

Als het vaste deel omlaag gaat naar het betaalbare vastrecht, geldt dat voor alle warmteklanten en niet alleen voor nieuwe. Anders ontstaan twee tariefklassen voor dezelfde dienst. De ACM telt eind 2024 circa 557.000 aansluitingen bij vergunninghoudende warmteleveranciers. Via een collectieve aansluiting kunnen meerdere huishoudens warmte krijgen. De ACM schat het aantal direct of indirect aangesloten huishoudens op ruim 700.000. Voor de doorrekening nemen we het aantal huishoudens als uitgangspunt. [15] Bij €280 per huishouden is dat €196 miljoen per jaar. Na 500.000 extra aansluitingen loopt dat op naar €336 miljoen per jaar. Deze post is structureel: hij blijft bestaan zolang het betaalbare vastrecht onder de kosten ligt.

B. Onrendabele top: eenmalig, per nieuwe aansluiting

Nieuwe aansluitingen hebben daarnaast een onrendabele top. Bestaande subsidieregelingen dekken daarvan een deel, maar niet structureel en niet op een schaal die een hoger aansluittempo kan dragen. Fakton Energy rekent daarom met **€10.000 per aansluiting bovenop de bestaande regelingen**. Dat bedrag is bedoeld voor twee dingen: het resterende tekort van het warmtebedrijf op de aansluiting en de noodzakelijke aanpassingen in de woning. Het is een aanname op basis van onze projectpraktijk en eerder aan de lage kant. Elke €5.000 extra per aansluiting kost bij 30.000 aansluitingen per jaar €150 miljoen, circa €1,50 per huishouden per maand.

We kiezen voor een **jaarlijkse omslag**: de bijdrage dekt per jaar het aantal nieuwe aansluitingen × €10.000. De omvang volgt direct uit de ambitie, is jaarlijks bij te stellen en loopt vanzelf af als het aansluittempo daalt. Er ontstaat geen fonds dat blijft vollopen nadat het doel is bereikt. Bijlage 1 werkt de annuïteit uit als variant, omdat die de bijdrage in de beginjaren fors verlaagt. Anders dan de vastrechtbijdrage wordt deze financiering per project toegekend: alleen waar collectieve warmte aantoonbaar maatschappelijke voordelen biedt en na toetsing op efficiënte kosten.

We ramen de €10.000 als het tekort dat overblijft na de vastrechtbijdrage en de bestaande subsidies. De twee posten dekken dus verschillende kosten.

4. Bij 30.000 aansluitingen per jaar kost het structureel €2 tot €3 per maand, en circa €5 met de nieuwe aansluitingen erbij

De tabel toont beide posten en de omslag over circa 8,5 miljoen huishoudelijke elektriciteitsaansluitingen [7]. We tonen die bij de start (met het bestaande bestand van ruim 700.000 huishoudens) en na tien jaar aansluiten in hetzelfde tempo. De omslag per maand tonen we voor de structurele vastrechtbijdrage alleen (A) en inclusief de tijdelijke onrendabele top (A + B).

Nieuwe aansluitingen per jaar	Onrendabele top (B) per jaar	Vastrechtbijdrage (A) start → na 10 jaar	Per huishouden per maand, alleen A (start → na 10 jaar)	Per huishouden per maand, A + B (start → na 10 jaar)
Basis: onrendabele top direct omgeslagen (jaarlijkse omslag)				
10.000	€100 mln	€196 → €224 mln	€1,92 → €2,20	€2,90 → €3,18
20.000	€200 mln	€196 → €252 mln	€1,92 → €2,47	€3,88 → €4,43
30.000	€300 mln	€196 → €280 mln	€1,92 → €2,75	€4,86 → €5,69
50.000	€500 mln	€196 → €336 mln	€1,92 → €3,29	€6,83 → €8,20

Aannames: vastrechtbijdrage €280,24 per aansluiting per jaar (prijspeil 2026), onrendabele top €10.000 per nieuwe aansluiting bovenop bestaande regelingen, bestaand bestand ruim 700.000 huishoudens en omslag over 8,5 mln huishoudelijke elektriciteitsaansluitingen, zonder kleinzakelijke aansluitingen. Worden die wel meegenomen, dan daalt het bedrag per aansluiting naar verhouding.

Een tempo van 30.000 aansluitingen per jaar ligt ruim boven het huidige. Daarbij vraagt de structurele vastrechtbijdrage circa €1,90 tot €2,75 per huishoudelijke elektriciteitsaansluiting per

maand. Inclusief de tijdelijke onrendabele top is dat circa €4,90 tot €5,70. Voor 500.000 extra aansluitingen in tien jaar zijn 50.000 aansluitingen per jaar nodig. Inclusief de tijdelijke bijdrage voor nieuwe aansluitingen kost dat €6,83 tot €8,20 per maand. Na afronding van die uitrol betalen huishoudens alleen nog de structurele bijdrage van circa €3,30 per maand.

De energierekening van huishoudens

Netbeheer Nederland verwacht dat de netkosten voor een huishouden stijgen van circa €390 per jaar in 2024 naar circa €1.100 in 2040 om investeringen in het elektriciteitsnet te bekostigen. [16] De nationale warmtebijdrage komt daar bovenop.

Bij een totale bijdrage van €5 per maand, inclusief de onrendabele top, betaalt ieder huishouden €60 per jaar mee, ook een huishouden met een warmteaansluiting. Een huishouden dat nu het maximale vaste bedrag van circa €828 betaalt, houdt bij het voorgestelde plafond van €548 per saldo circa €220 per jaar over na betaling van de bijdrage. Een huishouden zonder warmteaansluiting betaalt dezelfde €60 zonder directe verlaging van de warmterekening, en kan profiteren als warmtenetten investeringen in het elektriciteitsnet beperken.

5. Warmtenetten kunnen kosten elders in het energiesysteem voorkomen

Een meta-analyse voor Netbeheer Nederland zet de beschikbare studies op een rij [8]:

- Berenschot (2024): €49–292 maatschappelijke meerwaarde per woningequivalent per jaar ten opzichte van all-electric, in vergelijkbare stedelijke gebieden.
- CE Delft (2024): €117–144 per woningequivalent per jaar.
- Ecorys (2025, Vesta MAIS): zonder nieuwe warmtenetten liggen de jaarlijkse nationale kosten 11% hoger en nemen de investeringen in netverzwaring met 49% toe.

De geraamde maatschappelijke baten liggen deels in dezelfde orde van grootte als de vastrechtbijdrage van €280 per huishouden per jaar. De omvang van de baten hangt af van het gebied en het alternatief voor het warmtenet. BCG schat de maatschappelijke kosten van netcongestie voor de hele economie op €10–40 miljard per jaar. [13]

In de Startanalyse is verzwaring van het laagspanningsnet en de bijbehorende transformatoren goed voor circa 2% van de berekende nationale kapitaallasten. In een gevoeligheid van Common Futures liggen de totale nationale kosten €1,4 miljard per jaar hoger dan in de hoofdberekening. Die variant rekent met hogere kosten voor netverzwaring, extra regelbaar vermogen en een hoge gelijktijdigheid van de piekvraag van elektrische warmtepompen. [9]

Als warmtenetten investeringen in het elektriciteitsnet beperken, kunnen de nettarieven minder hard stijgen. Voor de compensatie aan warmtebedrijven blijft een aparte financieringsbron nodig.

6. Een heffing via de energiebelasting is de meest werkbare route

Wij zien de volgende opties om de nationale warmtebijdrage te organiseren:

Route	Hoe	Beoordeling
Opslag op het elektriciteitsnettarief	De netbeheerder rekent een extra bedrag per aansluiting	Fundamentele wijziging: nettarieven moeten kostenreflectief zijn en mogen geen kosten bevatten voor niet-gerelateerde beleidsdoelen (art. 18 Vo. (EU) 2019/943), en de tariefmethode is voorbehouden aan de ACM. [10] Vergt een wetswijziging en een oplossing binnen het Europese kader. De zwaarste route, maar niet uitgesloten: inhoudelijk sluit hij het best aan bij vermeden netkosten.
Opslag op het gasnettarief	Idem, via gas	Zelfde kader als bij elektriciteit.
Heffing via de energiebelasting	Verlaging van de belastingvermindering per elektriciteitsaansluiting, opbrengst geoormerkt voor een warmtefonds	Meest werkbaar: bestaand instrument, geïnd via de energierekening, met de ODE als precedent van een opslag op de energiebelasting. Vergt ook een wetswijziging en een fondsconstructie, maar blijft binnen nationale bevoegdheid.
Rijksbegroting / Klimaatfonds	Directe uitgave	Eenvoudig, maar zonder structurele koppeling aan het energiesysteem. Structurele dekking ligt in het huidige financieel-politieke klimaat niet voor de hand.

Onze voorkeur is om de vastrechtbijdrage en de onrendabele top via een heffing binnen de energiebelasting te financieren. Die route vraagt een wetswijziging, maar blijft binnen nationale bevoegdheid en kent met de ODE een precedent. Een opslag op het elektriciteitsnettarief sluit inhoudelijk aan bij het argument van vermeden netkosten, maar vraagt een fundamentelere juridische wijziging. Elektriciteit is in beide gevallen een brede grondslag: vrijwel ieder huishouden heeft een aansluiting, terwijl het aantal gasaansluitingen afneemt. De onrendabele top kan als tijdelijke opslag op dezelfde heffing meelopen. Een ophoging van de Warmtenetten Investeringssubsidie (WIS) is een alternatief.

De Wcw bevat al bepalingen over tarieflimieten, verevening en bijdragen om warmte financieel aantrekkelijker te maken. Ons voorstel is om de verdere uitwerking daarvan te verbinden aan een landelijk maximum voor de vaste warmtekosten en een brede financieringsgrondslag. Dat is een politieke keuze over de verdeling van kosten tussen warmteklanten, het energiesysteem en de overheid, in samenhang met het tempo van nieuwe aansluitingen.

Bronnenregister

[1] Frans Rooijers, *Verkenning Warmtebedrijven – Voldoende uitvoeringskracht*, december 2024. Gebruikt voor: impassefactoren, betaalbaarheid als voorwaarde, 500.000 extra aansluitingen, vier publieke bovenprovinciale warmtebedrijven.

[2] ACM, *ACM stelt maximale warmtetarieven 2026 vast*, december 2025. Gebruikt voor: maximum vaste kosten €827,91 en variabel tarief €40,97/GJ.

[3] ACM, *Tarievenbesluit warmteleveranciers 2026* en rekenmodel *Berekening leverings- en huurtarieven warmte 2026*. Gebruikt voor: NMDA-systematiek en opbouw van de maximumtarieven.

[5] L. Wittrock en P. Adriaansen (ACM), 'Tarieven van warmtenetten kunnen sterk uiteen gaan lopen', *ESB*, 5 augustus 2026.

[7] Netbeheer Nederland, *Resultaten jaarlijkse meter-steekproef*, 9 mei 2025. Gebruikt voor: circa 8,5 miljoen woningen met een energiemeter, als benadering van het aantal huishoudelijke elektriciteitsaansluitingen.

[8] Netbeheer Nederland, *Achtergronddocument meta-analyse maatschappelijke (meer)waarde van warmtenetten*, 28 april 2025. Gebruikt voor: Berenschot (2024), CE Delft (2024) en Ecorys (2025).

[9] Common Futures, *Nationale kosten van warmte voor woningen*, eindrapport voor Netbeheer Nederland en EBN, 13 oktober 2025.

[10] Verordening (EU) 2019/943, art. 18 lid 1, en HvJ EU 2 september 2021, C-718/18 (Commissie/Duitsland) over de onafhankelijkheid van de regulator bij het vaststellen van tariefmethoden.

[11] PBL, *Actualisatie Startanalyse aardgasvrije buurten 2026*. Kernrapport met de nationale resultaten op hoofdlijnen, 7 oktober 2026, paragraaf 2.1, p. 17–18, figuur 2. De aansluitingen omvatten woningen en gebouwen in de dienstensector. De 2,3 miljoen MT/HT-aansluitingen zijn inclusief circa 450.000 bestaande aansluitingen. Bij bestaande warmtenetten beschouwt het model andere warmteopties niet als alternatief.

[13] Boston Consulting Group, onderzoek naar de maatschappelijke kosten van netcongestie in Nederland, oktober 2024 (zoals gerapporteerd door Consultancy.nl, 22 oktober 2024). Gebruikt voor: maatschappelijke kosten van netcongestie van €10–40 miljard per jaar.

[15] ACM, Rendementsmonitor warmteleveranciers 2024, 14 januari 2026. Gebruikt voor: 556.740 aansluitingen van vergunninghoudende warmteleveranciers eind 2024 en de schatting van ruim 700.000 direct of indirect aangesloten huishoudens.

[16] Netbeheer Nederland, Financiële Impact Energietransitie Netbeheerders (FIEN+), uitgevoerd door Strategy& (PwC), januari 2025 (zoals gerapporteerd door Solar Magazine en IO+). Gebruikt voor: nettarief elektriciteit voor een huishouden van circa €390 per jaar (2024) naar circa €1.103 per jaar (2040) in het basispad, een stijging van 5,2–8% per jaar.

Bijlage 1. De onrendabele top als annuïteit maakt de start lichter, maar verschuift de last naar later

De onrendabele top kan ook via een annuïteit worden gefinancierd: circa €544 per aansluiting per jaar, over 30 jaar bij 3,5% reële rente (prijspeil 2026). Dat verlaagt de bijdrage in de beginjaren fors. Als financieringsmodel heeft de annuïteit wel een nadeel: de lasten lopen op zolang het bestand groeit en blijven decennia doorlopen, ook als de transitie klaar is.

Nieuwe aansluitingen per jaar	Onrendabele top (B) per jaar	Vastrechtbijdrage (A) start → na 10 jaar	Per huishouden per maand, alleen A (start → na 10 jaar)	Per huishouden per maand, A + B (start → na 10 jaar)
Variant: onrendabele top gekapitaliseerd (annuïteit, 30 jaar, 3,5% reëel)				
10.000	€5 → €54 mln	€196 → €224 mln	€1,92 → €2,20	€1,97 → €2,73
20.000	€11 → €109 mln	€196 → €252 mln	€1,92 → €2,47	€2,03 → €3,54
30.000	€16 → €163 mln	€196 → €280 mln	€1,92 → €2,75	€2,08 → €4,34
50.000	€27 → €272 mln	€196 → €336 mln	€1,92 → €3,29	€2,19 → €5,96

Aannames: vastrechtbijdrage €280,24 per aansluiting per jaar (prijspeil 2026, constant), onrendabele top €10.000 per nieuwe aansluiting bovenop bestaande regelingen, bestaand bestand ruim 700.000 huishoudens en omslag over 8,5 mln huishoudelijke elektriciteitsaansluitingen, zonder kleinzakelijke aansluitingen. Worden die wel meegenomen, dan daalt het bedrag per aansluiting naar verhouding. In de variant wordt de onrendabele top per aansluiting gekapitaliseerd en als annuïteit over 30 jaar bij een reële rente van 3,5% omgeslagen (circa 5,5% nominaal bij 2% inflatie, passend bij financiering tegen marktvoorwaarden): circa €544 per aansluiting per jaar. De vastrechtbijdrage is in beide varianten gelijk. Financiert de staat de onrendabele top voor, tegen circa 3,85% nominaal voor 30-jarig geld (oktober 2026) of circa 1,8% reëel, dan is de annuïteit circa €435 per aansluiting per jaar. De bijdrage inclusief onrendabele top daalt dan bij 30.000 aansluitingen per jaar na tien jaar van circa €4,34 naar circa €4,05 per maand.

Variant: onrendabele top kapitaliseren. Wordt de onrendabele top niet in het jaar van aansluiten omgeslagen, maar gekapitaliseerd en over 30 jaar terugbetaald, dan is de bijdrage in de beginjaren veel lager. Bij 30.000 aansluitingen per jaar start die op circa €2,10 per maand in plaats van €4,90, en ligt ze na tien jaar met circa €4,30 nog onder de €5. Daar staan drie nadelen tegenover. Ten eerste valt post B na afronding van de uitrol niet weg: bij tien jaar aansluiten in dit tempo blijft circa €163 miljoen per jaar doorlopen, tot de financiering van de eerste groep aansluitingen na dertig jaar afloopt. Vanaf dat moment daalt de jaarlijkse last geleidelijk. Houdt het tempo langer dan circa achttien jaar aan, dan ligt post B zelfs hoger dan bij de jaarlijkse omslag. Ten tweede is de totale last door de rente hoger: circa €4,9 miljard tegenover €3,0 miljard. Contant gemaakt tegen dezelfde rente is dat verschil nul. Het is de prijs van later betalen. Ten derde moet iemand de investering voorfinancieren, bijvoorbeeld een warmtefonds, het Rijk of de netbeheerders.